

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

ශ්‍රී ලංකා සීමෙන්ති සංස්ථාවේ 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරණ ජාතික විගණන පනතේ සහ 1971 අංක 38 දරණ මුදල් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත්කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්වගණනය කරනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සංස්ථාව අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය සංස්ථාව ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සංස්ථාවේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සංස්ථාවේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරණ ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සංස්ථාවේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කර ගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කර ගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී. ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේ දී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසු බවින් යුතුව ක්‍රියාකරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරනලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභූරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති වල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සංස්ථාවේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව් කිරීම්වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදකවූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත්වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල සමස්ත ඉදිරිපත්කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කල සංස්ථාවේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සංස්ථාවේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සංස්ථාව ක්‍රියාකර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීති රීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 08හි 32 ඡේදය ප්‍රකාරව මුදල් ලැබීම පිළිබඳව අවිනිශ්චිතතාවයක් සහිත අවුරුදු 3 ත් 10 ත් අතර කාල පරාසයක පවතින එකතු වටිනාකම රු.31,324,469 ක් වූ ණය ශේෂයන් 20 ක් සඳහා අඩමාන ණය වෙන් කිරීමක් සිදු කර නොතිබුණු අතර ණයගැතියන් කවුරුන්ද යන්න හඳුනාගත නොහැකි එකතු වටිනාකම රු.25,925,739 ක් වූ ණය ශේෂ 3 ක් ද එම වෙළඳ ණයගැතියන් තුළ ඇතුළත් කර තිබුණි.	අඩමාණ ණය වෙන් කිරීමක් සිදු කර නොමැත. ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිය අනුව ඉදිරියේදී අඩමාණ ණය වෙන් කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදුකිරීමට උපදෙස් ලබා දුන් බව.	ප්‍රමිතිය අනුව කටයුතු කළ යුතුයි.

<p>(ආ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 16හි 34 වගන්තිය ප්‍රකාරව දේපළ පිරිසක උපකරණ අයිතමයන්හි සාධාරණ වටිනාකම වෙනස්වීම මත ප්‍රත්‍යාගණනයක් අවශ්‍ය වුවත් සම්පූර්ණයෙන්ම ක්ෂය වී ඇති නමුත් දැනට ධාවන තත්ත්වයේ පවතින එකතු වටිනාකම රු. 4,463,964ක් වූ වාහන 02 ක් ඓතිහාසික පිරිවැයට ගිණුම්වල දක්වා තිබුණු අතර ප්‍රත්‍යාගණනය කර සාධාරණ අගයට ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.</p>	<p>ශ්‍රී ලංකා සීමෙන්ති සංස්ථාව සතු වාහන 03 අතුරින් මෝටර් සයිකලයක් ධාවන තත්ත්වයේ නොමැති බැවින් එය ඉවත් කිරීමට අදාළ කටයුතු සිදු කරමින් පවතින බවත් ඉතිරි මෝටර් සයිකලය හා කැබ් රථය ඉදිරියේදී ප්‍රත්‍යාගණනය කර ගිණුම් ගත කිරීමට කටයුතු කරන බව.</p>	<p>සම්පූර්ණයෙන්ම ක්ෂය වී ඇති වත්කම් ප්‍රත්‍යාගණනය කර සාධාරණ අගයට ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කළ යුතුයි.</p>
--	---	--

<p>(ඇ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 24 ප්‍රකාරව සම්බන්ධිත පාර්ශවයන්ගෙන් ලැබිය යුතු ශේෂ වර්ගීකරණය කොට මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්විය යුතු වුවද සංස්ථාව විසින් ලංකා සීමෙන්ති සමාගමේ මුළු ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට 62.45ක් වූ කොටස් සඳහා ආයෝජනය කර තිබුණු අතර එම සමාගමෙන් අයකර ගත යුතු රු.1,940,555 ක ශේෂයන් වෙළඳ ණයගැති ශේෂය තුළ ඇතුළත් කොට තිබුණි. (එම ශේෂයට අදාළ ගනුදෙනුවල ස්වභාවය සහ අනෙකුත් තොරතුරු හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.)</p>	<p>සම්බන්ධිත පාර්ශවයකට සීමෙන්ති සැපයීමට අදාළව අයකර ගත යුතු වන මෙම ශේෂයට අදාළ ගනුදෙනු වල ස්වභාවය හා අනෙකුත් තොරතුරු ඉදිරියේදී ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතය ප්‍රකාරව හෙළිදරව් කිරීමට කටයුතු කරන බව.</p>	<p>ප්‍රමිතිය අනුව කටයුතු කළ යුතුයි.</p>
--	---	---

<p>(ඈ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 40හි 05 ඡේදය ප්‍රකාරව බදුකුලී ආදායම් ලබන රු.735,000,000 ක් වූ කොල්ලුපිටිය ඉඩම ආයෝජන දේපළ ලෙස වෙනම මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දැක්විය යුතු වුවද දේපළ පිරිසක උපකරණ යටතේ දක්වා තිබුණි.</p>	<p>ඉහල වාණිජ්‍ය වටිනාකමක් සහිත කොල්ලුපිටියේ පිහිටි ඉඩම තුළ දැනට කිසිදු ආයෝජන ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාත්මක නොවන බැවින් ආයෝජන ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාත්මක කරන තුරු මෙම ඉඩම දේපළ පිරිසක උපකරණ යටතේ දක්වා ඇති බව.</p>	<p>ආයෝජන දේපළක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇති බැවින් ප්‍රමිතිය ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුයි</p>
---	--	---

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) ණයගැතියන් නිදෙනකු විසින් ලබා දුන් ශේෂ සනාථ සහතික අනුව රු.381,966 ක ශේෂයක් සංස්ථාවට අයවිය යුතු බව දක්වා තිබුණද මෙය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට ඇතුළත් කර නොතිබුණි. එසේම ණයගැතියන් දෙදෙනකුට අදාළව රු.2,831,142ක ශේෂයක් ලැබිය යුතු බව මූල්‍ය ප්‍රකාශනයේ දක්වා තිබුණද ශේෂ සනාථ සහතික අනුව එවැනි ශේෂයක් නොතිබුණි</p>	<p>සියළුම ණය ගැති හා ණය හිමි ශේෂ සඳහා ශේෂ සනාථ ලිපි ලබා ගැනීමට ලිපි යොමුකර තිබෙන බවත්, සියළුම ලිපි සම්බන්ධ ශේෂ සනාථ ලිපි නැවත සංස්ථාව වෙත එවා නොමැති බව.</p>	<p>ණය ශේෂ සඳහා ශේෂ සනාථ ලබා ගැනීමට ක්‍රියා කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) කන්කසන්තුරේ පිහිටි සංස්ථාවට අයත් තෙල් ටැංකි 2 ක් හා නල පද්ධති ලංකා බණිජ තෙල් තොග ගබඩා පර්යන්ත රාජ්‍ය සමාගම වෙත බදු දීම වෙනුවෙන් 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට අයවිය යුතු කුලී මුදල රු. 16,680,000 ක් (මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල) අඩුවෙන් සටහන් කර තිබුණි.</p>	<p>ඉදිරියේදී ඉදිරිපත් කරනු ලබන මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඊට අදාළ වර්ෂයේ අවසන් දිනට අදාළව ලැබිය යුතු වටිනාකම සටහන් කිරීමට කටයුතු කරන බව.</p>	<p>නිවැරදි අගයන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් කළ යුතුය.</p>
<p>(ඇ) සංස්ථාව විසින් ලංකා සිමෙන්ති සමාගමේ රු.10 කොටස් 108,361,891 ක එනම් එකතුව රු.1,083,618,910 ක් ආයෝජනය කර තිබුණි. ඒ අනුව සංස්ථාවේ පරිපාලිත සමාගමක් වන ලංකා සිමෙන්ති සමාගමේ කොටස් ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට 62.45 ක් සංස්ථාව සතු වුවද, සංස්ථාව විසින් සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර නොතිබුණි.</p>	<p>පිළිතුරු ලබාදී නොමැත.</p>	<p>ගිණුම් ප්‍රමිත ප්‍රකාරව ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කළ යුතුය.</p>

1.5.3 නොසැසඳූ පාලන ගිණුම් හෝ වාර්තා

ගිණුම් විෂයයන් 02කට අදාළව මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව වටිනාකම හා අනුරූපී වාර්තා අනුව වටිනාකම අතර රු.6,118,336ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය වූ අතර අදාළ වෙනස්කම් හඳුනාගෙන නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

1.6 ගෙවිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව රු. 28,274,104 ක් වූ වෙළඳ හා අනෙකුත් ගෙවිය යුතු ශේෂ එකතුවෙන් රු. 25, 686,717 ක් එනම් 91% ක්ම වසර 03 ත් 10 ත් අතර කාල පරාසයක පැවති පැරණි ශේෂයන්වේ.</p> <p>උපවිෂ්ට වියදම් තුළ පැවති හඳුනාගෙන තිබූ රු.1,177,768ක ගෙවිය යුතු ශේෂයක්, විවිධ පාර්ශව වෙත ගෙවිය යුතු ලෙස හඳුනාගෙන තිබූ රු. 2,037,959 ක ශේෂයක් හා වසර 03 ත් 10 ත් අතර වූ පැරණි ගෙවිය යුතු රු. 3,090,311 ක් වූ ණය හිමි ශේෂ ඉදිරියට එමින් පවතින අතර එම ණය හිමි ශේෂ නිරවුල් කිරීමට පියවර ගෙන නොතිබුණි.</p>	<p>පිළිතුරු ලබාදී නොමැත.</p>	<p>ගෙවිය යුතු වියදම් වල නිරවද්‍යතාව සොයා බලා ගෙවා පියවීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) වසර 3 ත් 10 ත් අතර කාලය තුළ දිගින් දිගටම පැවත එන ගෙවිය යුතු වියදම් වලින් රු. 14,374,689ක් එනම් සියයට 56ක තරම් ප්‍රමාණයක්, දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත නිරවුල් කළ යුතු මුදලක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල තවදුරටත් දක්වා තිබුණි. එම ශේෂ අදාළ ආයතනයෙන් තහවුරු කිරීම් ලබාගෙන නිරවුල් කර ගැනීමට සංස්ථාව කටයුතු කර නොතිබුණි</p>	<p>පිළිතුරු ලබාදී නොමැත.</p>	<p>දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ සාකච්ඡා කොට ශේෂ නිරවුල් කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුයි.</p>

1.7 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2003 ජූනි 02 දිනැති අංක පීඊඩී 12 රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛයේ 9.4.2 වගන්තිය	මානව සම්පත් කළමනාකරණයට අදාළ නීති රීති ඇතුළත් කර්මාන්ත පරිපාටි පිළිබඳ අත්පොත භාණ්ඩාගාර ලේකම්ගේ අනුමැතිය ලබාගත යුතු වුවත්, සංස්ථාව විසින් ඊට අදාළ අනුමැතිය ලබාගෙන නොතිබුණි.	සංස්ථාවේ මානව සම්පත් කළමනාකරණයට අදාළ නීති රීති ඇතුළත් කර්මාන්ත පරිපාටි පිළිබඳ අත්පොත සකස් කර ඇත්තේ 1976 වර්ෂයේ බව හා මෙම අත්පොත සඳහා 2003 වර්ෂයේ නිකුත් කර තිබෙන වකුලේඛ අනුව අනුමැතිය ලබා ගෙන නොමැති බව.	වකුලේඛය ප්‍රකාරව භාණ්ඩාගාර ලේකම්ගේ අනුමැතිය ලබාගත යුතුයි.
(ආ) 2014 පෙබරවාරි 14 දිනැති අංක 01/2014 දරණ රාජ්‍ය මුදල් වකුලේඛය	ඉදිරි මුදල් වර්ෂයේදී ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපේක්ෂිත ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම තුළ අභ්‍යන්තර විගණන සැලැස්මක් ඇතුළත්කර නොතිබුණු අතර, 2016 වර්ෂයේ සිට සංස්ථාව තුළ අභ්‍යන්තර විගණන අංශයක් ක්‍රියාත්මක නොවුණි.	ස්වේච්ඡා වන්දි යෝජනා ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක වීමෙන් පසු එම තනතුරු සඳහා නැවත බඳවා ගැනීමක් සිදුකළ නොහැකි බව.	අභ්‍යන්තර විගණනයක් සිදු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු සිදුකළ යුතුයි.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු. 39,416,231 අතිරික්තයක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ අතිරික්තය රු. 39,349,905 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.66,326 ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය.

3 මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) 1994 දෙසැම්බර් 06 දින සංස්ථාව විසින් ලංකා සීමෙන්ති සමාගමේ කොටස් වලින්, කොටස් 108,361,891 ක්, කොටසක් රු. 10 ක නාමික අගය මත මිලදී ගෙන සමාගමේ කොටස් ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට 62.45 ක හිමිකාරිත්වයක් දැරුවද කොටස් මිලදී ගත් 1994 වර්ෂයේ සිට 2020 දෙසැම්බර් 31 දක්වා ආයෝජනය වෙනුවෙන් කිසිදු ප්‍රතිලාභයක් සංස්ථාව වෙත ලැබී නොතිබුණි.</p>	<p>1990 ජුනි මස සිට උතුරු පළාතේ ඇති වූ යුධමය ව්‍යාධරණය හේතුවෙන් කන්කසන්තුරේ පිහිටි සියළුම කර්මාන්තශාලාවල මෙහෙයුම් කටයුතු නැවැත්වීම ආයෝජනය සඳහා ජරතීලාභ නොලැබීමට මූලික හේතුව බව .</p>	<p>ආයෝජනය සඳහා ලැබිය යුතු ලාභාංශ අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) මහවැලි මෙරින් සීමෙන්ති සමාගමේ රු.10 සමාන්‍ය කොටස් 480,000 ක රු.6,400,000 ක් වූ ආයෝජනය වෙනුවෙන් 2014 වර්ෂයෙන් පසු කිසිදු ලාභාංශයක් සංස්ථාව වෙත ලැබී නොතිබුණි.</p>	<p>පසුගිය වර්ෂ කිහිපය තුළදී ලාභාංශ බෙදා හැරිය හැකි ආදායමක් මෙම සමාගම උපයා ගෙන නොමැති බව ප්‍රකාශ කර ඇති බව.</p>	<p>ආයෝජන ඵලදායී ලෙස යෙදවිය යුතුයි.</p>
<p>(ඇ) කන්කසන්තුරේ පිහිටි සංස්ථාවට අයත් තෙල් ටැංකි 02ක් හා නල පද්ධති ලංකා බණිජ තෙල් තොග ගබඩා පර්යන්ත රාජ්‍ය සමාගම වෙත ලිඛිත ගිවිසුමකට ඵලඹීමකින් තොරව ලබා දී තිබුණි. මේ සම්බන්ධයෙන් තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුවේ 2015 දෙසැම්බර් 22 දිනැති තක්සේරු වාර්තාව මත පදනම්ව 2010 වර්ෂයේ සිට 2020 දක්වා රු.168,000,000 ක මුදල් සංස්ථාව වෙත ගෙවිය යුතු බවට තක්සේරු කර තිබුණි. බදුකුලී අයකර ගැනීම සඳහා HO/1/5 – 2020 ජනවාරි 24 සහ HO/1/5 – 2020 ජුනි 30 දිනැති ලිපි මඟින් සංස්ථාව විසින්</p>	<p>රේඛීය අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රධානත්වයෙන් මෙම මුදල් ලබා ගැනීම පිළිබඳ සාකච්ඡා තව දුරටත් සිදු කරනු ලබන බව.</p>	<p>මෙම හිඟ මුදල් අයකර ගැනීමටත් ලිඛිත ගිවිසුම් අනුව තෙල් ටැංකි ලබා දීමටත් ක්‍රියා කළ යුතුය.</p>

රේඛීය අමාත්‍යාංශය දැනුවත් කළ ද මේ දක්වා එම මුදල් අයවී නොතිබුණි.

- (ඇ) 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ස්ථාවර වත්කම් යටතේ රු.1,200,000 ක් ලෙස ගිණුම්ගත කර තිබූ ගාල්ල උණවටුන කැස්බෑපාන ඉඩම හබරාදුව ප්‍රදේශීය ලේකම් විසින් සුනාමියෙන් හානි වූ නිවාස නැවත ඉදි කිරීම සඳහා අත්පත් කරගෙන තිබුණි. මෙම ඉඩම ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙත අයිතිය පවරාගෙන පදිංචිකරුවන් වෙත ඔප්පු ලබාදීමට හා සංස්ථාවට වන්දි ලබාදීම සඳහා ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් නඩුවක් ගොනු කර ඇතත් කිසිදු වන්දි මුදලක් ලබා ගැනීමට මේ දක්වා සංස්ථාවට නොහැකි වී තිබුණි.
- (ඉ) 1967 ජූලි 12 දිනැති අංක 14, 756/7 දරණ ගැසට් නිවේදනය මඟින් සංස්ථාව සතු පර්චස් 89.7 ක් වූ කොල්ලුපිටිය පිහිටි ඉඩම 2017 වර්ෂයේ රු.735,000,000 කට තක්සේරු කර තිබුණි. මෙම ඉඩම සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියක් වෙනුවෙන් යොදාගෙන ඉහළ ආදායමක් උපයා ගැනීම සංස්ථාවේ ප්‍රධාන අරමුණක් වුවද ඊට පරිබාහිරව මෙම භූමිය වාහන ගාල් කිරීම සඳහා බාහිර ආයතන වලට ලබාදී තිබුණි. මේ සඳහා ආයතන තෝරා ගැනීමේදී 2006 රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 1.2 ඡේදයට පරිබාහිරව ටෙන්ඩර් කැඳවීමකින් තොරව විවධ ආයතන 07 කට ලබාදී තිබුණි. මෙම ආයතන සමඟ ලිඛිත ගිවිසුම්වලට හෝ සංස්ථාව එළඹ නොතිබුණි. 2017 වර්ෂයේදී ශ්‍රී ලංකා සීමෙන්ති සංස්ථාවට අයත්ව තිබූ ගාල්ලේ, තල්පේ පිහිටි ඉඩම, සුනාමියෙන් අවතැන් වූ පිරිස් සඳහා විශේෂ නිවාස ව්‍යාපෘතියක් එහි ක්‍රියාත්මක කිරීමට රජයට පවරා ගත් බවත් එම ඉඩමට අදාළ වන්දි ලබා ගැනීම සඳහා ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් නඩු අංක LA 643 දරණ නඩුව ගොනු කර ඇති අතර එකී නඩුව සඳහා නව අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය විසින් 2021 වර්ෂයේ මාර්තු මස පෙරකලාසි අත්සන් කොට භාර දී ඇති බව.
- සංස්ථාවට ලැබිය යුතු වන්දි ලබාගැනීමට ක්‍රියා කළ යුතුය.
- සංස්ථාව සතු දේපළ එලදායි ආයෝජනයන් සඳහා යොදා ගත යුතු බව
- රට තුළ දැනට පවත්නා තත්ත්වය හේතුවෙන් සුදුසු ආයෝජකයකු සොයා ගැනීමට අපොහොසත් වූ බව හා සුදුසු ආයෝජකයකු සොයා ගන්නා තෙක් මෙම භූමිය පිරිසිදුව තබා ගැනීම මහ නගර සභා ආඥා පනත ප්‍රකාරව සිදුකළ යුතු බැවින් මාස 03ක කෙටි කාල සීමාවකට ආයතන සඳහා තාවකාලිකව රච වාහන ගාල් කිරීමට අවසර ලබා දී ඇතත් එය ආයෝජන ව්‍යාපෘතියක් නොවන බව.

මෙම ඉඩම රජයේ බැංකුවක් වෙත උකස් කොට ලබාගෙන තිබූ රු.97,700,000ක ණය මුදලින් 2020 දෙසැම්බර් මස 31 වන විට තව දුරටත් ගෙවීමට ඇති ණය මුදල රු. 67,700,000 ක් වූ අතර මේ දක්වා ගෙවා ඇති මුළු පොලිය රු.47,870,613 ක් වී තිබුණි. 2020 වර්ෂය වෙනුවෙන් ගෙවූ වාර්ෂික පොලිය 7,452,517 ක් වුවද, වාහන ගාල් කිරීමෙන් වර්ෂයේ ලද කුලී ආදායම රු.4,424,070ක් පමණක් වන බැවින් ඉතාමත් ඉහළ වාණිජ වටිනාකමක් ඇති ප්‍රදේශයක පිහිටි මෙවැනි දේපලක් ඵලදායී ආයෝජනයක් සඳහා යොදා ගැනීමට සංස්ථාව කටයුතු කර නොතිබුණි.

- (ඊ) සංස්ථාව සතු කන්කසන්තුරේ ඉඩමේ 2018 වර්ෂයේ කැණීම් කර ගොඩ ගසා ඇති ප්‍රමාණයෙන් සණ මීටර් 28,750ක් වන හුණුගල් තොගයෙන් විශාල ප්‍රමාණයක් කිසියම් පිරිසක් විසින් ඉවත් කරගෙන ඇති බවට සංස්ථාව විසින් භෞතික පරීක්ෂාවේදී නිරීක්ෂණය වූ බව සඳහන් කර තිබුණි. මෙම හුණුගල් තොගය අනාරක්ෂිතව වසර 03 ට ආසන්න කාලයක් පැවතුණද එය ඵලදායී ලෙස යොදා ගැනීම සහ ආරක්ෂා කර ගැනීමට සංස්ථාව කටයුතු කර නොතිබුණි.
- (උ) ශ්‍රී ලංකා සිමෙන්ති සංස්ථාව සහ සංස්ථාවට සියයට 62 ක කොටස් හිමිකාරිත්වයක් ඇති ලංකා සිමෙන්ති සමාගම යන ආයතන 02 සතු, කන්කසන්තුරේ සිමෙන්ති කම්හල්වල යන්ත්‍රෝපකරණවල කොටස් අබලි යකඩ ලෙස අපහරණය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා සිමෙන්ති සංස්ථාවේ හෝ සමාගමේ අවසරයකින් තොරව මෙම හුණුගල් තොගය ඉදිරියේදී ක්‍රියාත්මක කිරීමට නියමිත ව්‍යාපෘතියක් සඳහා යොදා ගැනීමට නියමිතව ඇති බව.
- සංස්ථාව සතු මෙම හුණුගල් තොගය අගය ඵලදායී ලෙස භාවිතා කර ආර්ථික ලාභ උපයාගත හැකි ආකාරයට කටයුතු කළ යුතු අතර තොගය ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
- ජනාධිපති විමර්ශන වාර්තාවට අනුව සිවිල් නඩුවක් පවරා එම මුදල් අය කර ගන්නා ලෙස එම වාර්තාවේ සඳහන් වන බව හා රේඛීය අමාත්‍යාංශය හා සංස්ථාවේ නිලධාරීන් සහභාගි වූ ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය මගින් පවත්වන ලද රැස්වීමේදී සිවිල් නඩුවක් පැවරීමේ කටයුතු ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය විසින්

යුද්ධ හමුදාව විසින් ටෙන්ඩර් කර භාර ගත් බව වාචිකව දන්වා ඇති විකිණීමට කටයුතු කර තිබූ අතර, බව. ටෙන්ඩර්කරු ගිවිසුම්ගත කාලසීමාව තුළ ඉවත් කරගත් අබලි යකඩ සඳහා යුද්ධ හමුදාව විසින් රු.මිලියන 75 ක් පමණ අය කරගෙන තිබුණි. එම මුදලින් රු.මිලියන 20 ක් සිමෙන්ති සමාගම වෙත 2016 වර්ෂයේදී ගෙවා තිබුණි. ඉතිරි රු.මිලියන 55 ක් මේ දක්වා සංස්ථාවට වෙත ලබාදී නොතිබුණි.

3.2 මතභේදයට තුඩුදෙන ගනුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>අංක 96/1900/111/135 හා 1996 අගෝස්තු 21 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය මඟින් ශ්‍රී ලංකා සිමෙන්ති සංස්ථාවට අයත් අරුවක්කාලුහි හුණුගල් නිධිය පිහිටි අක්කර 5140 ක ඉඩම් අවුරුදු 50ක කාලයකට බදු දීම සඳහා පුත්තලම සිමෙන්ති සමාගම (දැනට සියැම් සිටි සිමෙන්ති (ලංකා) සමාගම) සමඟ 1993 දෙසැම්බර් 29 දින ගිවිසුම් අත්සන් කර තිබුණි. අදාල ගිවිසුමේ බදු කුලී වාර්ෂිකව වැඩිවීමට කොන්දේසි සලසා නොතිබුණු අතර රු 11,500,000 ක් වූ ස්ථාවර මුදලකට වාර්ෂික වාරිකය තීරණය කර තිබුණි. මේ හේතුවෙන් 1993 සිට 2018 වර්ෂය දක්වා සංස්ථාවට විශාල ආදායමක් අහිමි වී තිබුණි. 2019 නොවැම්බර් 07 දින අත්සන් කළ 268 දරණ අතිරේක ගිවිසුම මඟින් බදු කුලිය වැඩිවීමේ ප්‍රතිඵලය සියයට 12 ක් ලෙස සඳහන් කළද 1993 සිට 2018 දක්වා වූ කාලය සඳහා බදු කුලී වැඩිවීම පිළිබඳ එකඟතාවයකට පැමිණ නොතිබුණි. 2019 වර්ෂයේ සිට වාර්ෂික බදු කුලිය ඇ.ඩො. 319,118 ක් වශයෙන් ගිවිසුම අත්සන් කළද එම අතිරේක බදු ගිවිසුම සඳහා නීතිපතිවරයාගේ අනුමැතිය මෙම වාර්තාවේ දින වන විටත් ලබාදී නොතිබුණි.</p>	<p>මේ පිළිබඳ රේඛීය අමාත්‍යාංශය දැනුවත් කිරීමෙන් පසු සිදුව ඇති මුදල් අක්‍රමිකතාවය පිළිබඳව 2020.06.25 දින අපරාධ පරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව වෙත පැමිණිලි කොට, එකී පැමිණිල්ල මේ දක්වා විමර්ශනය වෙමින් පවතින බව හා විමර්ශන ප්‍රමාදය පිළිබඳව කරුණු දැක්වීමට 2021 වර්ෂයේ ජූලි මස පොලිස්පතිතුමා හමුවූ බව.</p>	<p>විමර්ශන කඩිනමින් අවසන් කර නව ගිවිසුමකට යා යුතුය.</p>

3.3

මානව සම්පත් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය

කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

2016 මාර්තු 08 දිනැති 2016/2 දරණ රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛයේ 02 වගන්තිය ප්‍රකාරව ස්වේච්ඡාවෙන් විශ්‍රාම ගැන්වීමේ යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක වීමෙන් පසු වර්තමාන කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතිය ලබාගෙන නොතිබුණු අතර 07 වගන්තිය ප්‍රකාරව කාර්ය මණ්ඩලය බඳවා ගැනීම් හෝ නැවත ඇති කිරීම් නොකළ යුතු වුවත් ඊට පටහැනිව දෛනික පදනම මත හා සේවා ගිවිසුම් මත සේවකයින් තිදෙනෙකු සේවයේ යොදවා තිබුණි. 2016 නොවැම්බර් 10 දිනැති අංක PE/RES/VRS – 2016 දරණ රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවේ ලිපිය ප්‍රකාර සංස්ථා දේපළ, යන්ත්‍රෝපකරණ ආරක්ෂා කිරීමට හා නඩත්තු කිරීම සඳහා වන්දි ලබා නොගත් සේවකයන් යොදා ගැනීමට හැකියාව පැවතුණද දෛනික පදනම මත හා සේවා ගිවිසුම් මත සේවකයින් යොදවාගැනීම සම්බන්ධයෙන් අමාත්‍යාංශයේ අනුමැතිය ලබාගෙන නොතිබුණි.

පිළිතුරු ලබාදී නොමැත.

වකුලේඛය ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුයි.

4. ගිණුම් කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

4.1 සංයුක්ත සැලැස්ම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>2014 පෙබරවාරි 14 දිනැති අංක 01/2014 දරණ රාජ්‍ය මුදල් චක්‍රලේඛයේ 5 (1) (ඇ) වගන්තිය ප්‍රකාරව තම ව්‍යාපාර කටයුතු දිගුකාලීන දැක්මක් සහිතව කළමනාකරණය කළ යුතු බැවින් යෝජිත ඉලක්ක ළඟා කර ගැනීමට හැකිවන පරිදි ඉලක්කයන් ස්ථාපිත කිරීම හා සපුරා ගැනීමේ වගකීම මෙහෙයුම් මට්ටම දක්වා බෙදාහැරිය යුතු බවට දක්වා තිබුණි. සංස්ථාව විසින් පිළියෙල කළ සංයුක්ත සැලැස්මේ ඒ ඒ වර්ෂයන් තුළදී ළඟා කර ගැනීමට අපේක්ෂිත යෝජිත ඉලක්ක පැහැදිලිව දක්වා නොතිබුණු අතර, ඒ සඳහා වගකීම් බෙදා හැරීමක්ද සිදු කර නොතිබුණි.</p>	<p>යෝජිත ඉලක්ක සම්බන්ධ වගකීම බෙදාහැරීමේ ලේඛනයක් ඉදිරියේදී ඇතුළත් කිරීමට කටයුතු කරන බව.</p>	<p>චක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව සංයුක්ත සැලැස්ම සකස් කළ යුතුයි</p>